

Uden for Lines teleskop ... ugebrev 11, 7. august 2005

Vi skal se dramatiske begivenheder de næste få timer hvis ikke dette skal ende med at have været en noget mere stille og hverdagsagtig uge i Zackenberg sammenlignet med de lidt for spændende ting som skete i den forrige (se ugebrev nr. 10).

Ud over at vores logistikchef Henrik Philipsen stadig går med armen i slynge efter slagsmålet med elven, så er der kun få synlige spor fra den kraftige flom, som Zackenbergelven bragte med sig 26. juli. Blot har vi i denne uge alle hjulpet til med at bære til den hidtil største og tungeste bunke sten på elvbreden, som forhåbentlig gør, at det varer lidt, før strømmen igen tager den hydrometriske station med sig.

Ugen startede med afgang fra Zackenberg for Charlotte Sigsgaard, Erik Steen Hansen, Christian Bay, Jannik Hansen, Marie-Louise Ølgård og Kristian Albert, som vi ankommende nåede at hilse kort på i Mestersvig, inden vores respektive Twin Otter og Fokker 50 igen bragte os i forskellige retninger. Men selv om vi ikke nåede at veksle mange ord med disse gode folk på deres vej hjem, så talte deres næsers farve tydeligt om det fine vejr, de seneste uger også har budt på i Zackenberg. Vi blev forhåbningsfulde om også at finde godt med sol til vores, de ankommende næser. Hidtil er vi ikke blevet skuffet, omend vi også har haft regn en enkelt dag i ugen, der gik.

Denne weekend skinner august solen så smukt som noget over Zackenberg. Allan Olsen synger på computeren her i laboratoriet om at det "pisser ned og min knallert er flad", men sådan er det heldigvis ikke udenfor. Os, der ankom i tirsdags, er Jonathan Petersen og Peer Sarkov fra ASIAQ i Nuuk, som skal tilse og servicere klimastationerne m.m. i området, Maria Rask Pedersen fra København, som er afløser for Charlotte Sigsgaard på posten som Geobasis kaptajn de sidste uger af sæsonen. Sidste tre passagerer med flyet var Lena Ström, Mikhail Mastepanov og undertegnede - alle fra Centrum for Geobiosfærestudier ved Lunds universitet i Sverige.

Vi er her for at etablere en automatisk målestation for metanudslip fra kærerne. For mit eget vedkommende er dette et glædeligt og længe ønsket gensyn med Zackenberg. Det er faktisk på denne dag 10 år siden, jeg så Zackenberg for første gang, og 5 år siden jeg var her sidst. De første fem års fysiske og logistiske udvikling af stationen var udfordrende og spændende at arbejde midt i. Så meget desto mere glædende har det været de seneste fem år at opleve på hverdagens endeløse vandring mellem møder og konferencer rundt omkring i verden, hvordan Zackenberg er blevet mere og mere nævnt. Dette har både været referencer til meget af det solide forskningsarbejde, der blev igangsat her i slutningen af 1990'erne, som har resulteret i publikationer der med denne 5-års tidshorizont efterhånden giver genlyd i forskningsverdenen. Men det har også været i sammenhænge, som i skrivefasen af den meget omtalte ACIA rapport, hvor det omfattende og systematiserede monitoringsarbejde, som er så centralt for Zackenberg, ofte er blevet fremhævet som et forbillede for andre stationer og programmer i det øvrige Arktis. Så fra konferencelokalene er det dejligt at komme tilbage til virkelighedens Zackenberg, der ikke med hensyn til bygninger og basale faciliteter har ændret sig væsentligt i sit ydre de sidste 5 år. Derimod begynder man at kunne mærke en spirende patina og en meget mere end spirende veletablering også indadtil i det daglige på stationen med et effektivt mandskab og faste rutiner og regler, som bliver fulgt af alle, til glæde for alle. Nu er der så også kommet penge fra Aage V. Jensens fond til at sikre bygningen af et beboelseshus og en ny elforsyningsbygning til næste år. Dette er endnu et nyt skridt for stationen, som dermed står i nye fine klæder til de forestående internationale polarår. Tillykke til Zackenberg-folket med det!

Nå, fra denne rablen om årenes gang, som vel mere hører hjemme i en kedelig middagstale, tilbage til den snart forgangne uge. Selv om den som nævnt har været hverdagsagtig (eller måske netop derfor) har logistikken haft travlt. Mange spørgsmål og tilhørende afbrydelser i arbejdet for logistikkerne Henrik Philipsen, Ulrik Nielsen og Marc Overgård Hansen har undertegnede og andre af de nyankomne stået for: "I har vel ikke liige et sådant lillebitte kabel som vi mangler...? .. Hvor har I afdelingen for aflagte brødknive - vi glemte sørme at få en tørvekniv med? .. Er der nogen, der muligvis kan hjælpe med at få transporteret disse beskedne 7 kasser (så store som telefonbokse) ud til Rylekæret??" Men på trods af afbrydelserne er det på imponerende vis også lykkedes logistik-holdet at få orden i de nyankomne brændstoftønder og alt øvrigt fra den årlige skibsforsyning, at få malet husene og få pumpet en frisk omgang vand op fra floden, så vi alle kan nyde de velfungerende brusebade og imponerende træk-og-slip faciliteter plus at vores kok Malene Friis har kunnet trylle i køkkenet. Fra Abisko og Kevo over Kola og Taymir, Tiksi og videre via Atkasuk, Barrow og Toolik Lake til Disko kan jeg ikke huske at have oplevet bedre mad på en arktisk feltstation, end det vi får her på Zackenberg med Malene i køkkenet.

Maria Rask Pedersen og Sebastian Haugaard Mernild tog i ugen på en lille ekspedition til bunden af Tyrolerfjorden, hvor vandtilstrømningen til fjorden også bliver undersøgt. I samarbejde med vores kolleger i Daneborg sørgede Egon Frandsen på det gode skip "Aage V. Jensen" (ja, ham igen ...) for at Marie og Sebastian kom både ind i Tyrolerfjorden og hjem igen til Zackenberg. Marie, hjem til en slags overraskelsesfødselsdagsfest. Hvilken aften det blev! Malene med hjælp fra Marc overgik sig selv, hvis ellers det var muligt, og serverede regulær sushi på 74 grader nord. Og det var en sushi, som uden problemer kunne have blive kritiseret og vurderet af madskribenter i både København og Lund til mere end fem kokkehuer. En middag hvor man skulle knibe sig i armen for at vide og være sikker på, hvor man faktisk er. Tillykke Marie!

Og så er der den der nye monitoring af metan, som mit eget lille hold er kommet op for at sætte i gang. Metan er en meget stærk drivhusgas, og det er derfor også vigtigt for et monitoringsprogram, som fokuserer på klimaproblematikken at holde øje med hvor meget metan, der kommer ud fra kærerne i et landskab som det Zackenbergske. Det er imidlertid ikke nogen helt enkelt sag at måle metan kontinuerligt, men vi har taget et nyt laserinstrument fra Los Gatos Research i USA med os for at teste, om det kan fungere som monitoringsværktøj. Det går godt med det. Mikhail har lavet computerprogrammer som passer til netop Zackenbergdalen, og nu går den nye metan monitoring nærmest over stok og sten. Vi checker systemet på skift og Lena har rekorden på turen fra stationen til målestationen, "the fen run", på under 10 minutter. De 6 kamre åbner og lukker automatisk hver time, og det ville være en fordel, hvis vi kunne se fra stationen, at de faktisk også gør dette. Men vi opdagede efter at have fundet det perfekte sted for dem i Rylekærerne, at vi er håbløst, eller måske snarere, glimrende, gemt for at kunne ses fra stationen. Selv ikke Line Kyhns altseende optællingsteleskop på taget af bygning 4 kan få øje på vores kamre, fordi vi gemmer os bag ryggen på heden. Både godt og skidt. Det ville være ganske godt at kunne holde øje med kamrene fra stationen, men i et ellers fuldstændigt blotlagt og åbent landskab som Zackenbergdalen er det også fint at have en lille hemmelighed ...

/Torben Røjle Christensen